

gabb bér. Ez éppen a *tanítványok* 10 pénze, de nem több ez sem 10 pénznél. Az Úr jósága mindenkihez, aki e munkában benne áll, a maga módján, de mindenkihez fordul. Éppen a következő példázat tiltja meg nyilvánvalóan, hogy Jézusnak a bér kérdésére adott feleletét másképpen ne próbáljuk értelmezni. Innen nézve azonban a dolgot, példázatunk még egyebet is mond. Valami zavarót. De éppen ezzel valami szükségeset és üdvöset. Arra emlékeztet, hogy a hit munkájában állók és a bérré igényt támasztók, tehát Péter és társai és mi mindnyájan (még a legjobb esetben is, t. i. ha hiszünk és ekkor még inkább) emberek és nem csupán erőtlén, hanem gonosz, furfangos emberek vagyunk, akik az ő Urukát s éppen ezért hitüket is és ennek bérét is, nagyon rosszul értelmezik és úgy fogják föl, hogy itt szinte szeretnők azt mondani: bérüket elveszítették, s ha tehetik, legjobban teszik, ha visszatérnek és hitben és engedelmisségben egészen újból kezdik az életet. A hívőknek és különösen a hívőknek azt a rosszindulatát a zúgolódó munkások képe véteti észre velünk. Ezeknek a munkásoknak a zúgolódása éppen olyan jól érthető, mint amennyire érthetetlen ennek a gazdának a magatartása. Éppen ennek az érthető zúgolódásnak a meg nem értésétől és ennek az érthetetlen magatartásnak a megértésétől függ az, hogy az Urat, a hitet és a bért helyesen értsük és helyesen bánjunk velők. Attól függ minden, hogy ezt a megismerést: az Úr Úr, egészen komolyan vegyük. Tehát a mi munkánkat, a hit munkáját, a szőlőben való dolgot úgy kell értenünk, mint engedélyt, ajándékot. Isten munkáját, melyért mindenekelőtt és mindig hálásoknak kell lennünk. Hálásoknak tehát a bérrért is, mert Isten az ő hívásával azért állít munkába, hogy a bérrt dolgozhassunk és elnyerhessük azt. *Semmiféle* emberi munkáviszonyban ilyen háládatosság nincs, különösen nincs a munkanélküliség mai idején, mert legkevesbbé sem értik meg, hogy a munkaalkalom jótétemény. Az Isten és a hívő viszonyában az *egyetlen* lehetőség: a háládatosság. Mert a hit mégis csak abban áll, hogy valljuk: az Úr Úr, övé a dicsőség és az ő akarata igazság; s abban, hogy az ember hisz, — nem a maga munkájában, nem a maga hitében, — hanem az Úrban, akinek a kezéből származik mind a munka, mind a bér. S vajjon a mi hitünk nem itt vall e mindegyre szegyet, ahol az Úr szabadságát elismerjük? A példázat azt mondja, hogy ez a mi hitünknek a

mások hitével való összehasonlításából tűnik ki. Hát csakugyan ők is annyi bérben részesüljenek, mint mi? Hát ilyen jó az Úr? Miért ne lenne? Ha mi hitben járnánk és Isten egész dicsőségét és minden jogát elismernők, felmerülhetne-e azután is ez a kérdés? Vajjon még ha a legnagyobb hithősök volnánk is, nem azon kellene-e csodálkoznunk, hogy mások mellett mi is részesedünk e bérből? Vajjon nem találnánk-e a mi szerény testvéreinkben több biztató jelt a bérré, mint magunkban? Vajjon ennek a bérré megfelelő munkát nem fedeznők-e fel azután könnyebben az első bűnös társunknál, mint magunknál? Az Úr jósága nem lenne-e sokkal érthetőbb minden más ember számára, mint éppen önmagunk számára? Ha hitben élnénk, akkor egészen el kellene tekintenünk magunkról a láthatatlan Úrra, akit egyedül illet meg a munka dicsősége és mert valahová néznünk kell, néznünk kellene tehát a mi látható testvérünkre, aki nálunk a sokkal nagyobb lehetőség arra, hogy a bérré gondolhassunk. Akkor önkéntelenül összesereglenénk velük és mindenestől azon örvendezhetnénk, hogy velük együtt egyforma bért kaphatunk, melyért most már hálát adhatunk. Ti tudjátok, hogy szoktunk itt megbotlani: nem, mi vagyunk azok, kik a napnak terhét és hőségét elviseltük, kik a hit nagy és komoly munkáját végeztük, míg a mások könnyen vannak, mert könnyelműsködnek, jól érzik magukat, olyan jól, hogy mellettem, az Isten komoly, hűséges és fáradt nehézmunkása mellett, félig-meddig hivalkodók, félig-meddig, ha nem egészen, hitetlenek...! Ne tudná ezt az Isten? Ne vonná őket számadásra? Ne tenne külömbiséget? Az én nagyobb munkámat nem érdemesítené nagyobb bérré? Hát Isten az Isten, ha ez nem igaz? Igen, Isten...? Honnan ismerjük az ilyen kezdetet? Hová jutottunk egyszerre? Ne keressük! Mindnyájan jól tudjuk. Mi tűnik ebből ki? Az, hogy azt a munkát, amelyről a hitnél szó van és amelyet végezni gondolunk, már ismét elhagytuk, ismét gazdátlanokká lettünk. Örvidenünk kell most azon, hogy ha talán az Úr hív, persze nem mint olyanokat, akik a legtöbbet, hanem a legkevesebbet dolgoztak, a tizenegyedik órában ismét hozzászegődhetünk és amikor megtérünk, éppen olyan komolyan, mint a gonosztevő a kereszten, örvidünk lehet Isten országa rendjén, melyet fejtelenségünk pillanataiban, ha volna erőnk hozzá, teljesen felforgatnánk. Ez az igazi vígaszta-